

UREJENJE UREDNIŠKE ODBOR
- GLAVNI UREDNIK SLAVKO
BEZNIK - ODGOVORNI URED-
NIK GREGOR KOCIJAN - TEL.
UREDNIŠTVO IN UPRAVA 21-90,
GLAVNI UREDNIK 27-75 - TE-
KOCI RACUN PRI NARODNI
BANKI V KRANJU 607-11-1-135

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

GLAS

TEDNIK - OD 1. JANUARJA 1956
KOT POLTEDIK - OD 1. JA-
NUARJA 1960 TRIKRAT TE-
DENSKO: OB PONEDELJKIH,
SREDAH IN SOBOTAH - LETNA
NAROČNINA 1300 DIN, MESEC-
NA NAROČNINA 110 DIN,
SOBOTNA ŠTEVILKA 20 DIN

VII. kongres Ljudske mladine Jugoslavije

Mladinske delovne akcije

so velikega pomena in bi jih bilo treba vključevati v občinske družbene načrte

Na kongresu je govoril tovariš Tito — Razen domačih delegatov in gostov prisostvuje kongresu tudi 40 delegacij iz drugih dežel

V Beogradu je v sredo začel z delom VII. KONGRES LJUDSKE MLADINE JUGOSLAVIJE. 1190 delegatov in okrog 400 gostov iz vse Jugoslavije ter 40 delegacij iz drugih dežel je prvi dan z navdušenjem pozdravilo predsednika TITA in nato poslušalo njegov govor.

Tov. Tito je govoril o nekaterih današnjih problemih v gospodarstvu, družbenem in kulturnem

razvoju pri nas ter o posameznih pojavih v mednarodnih odnosih in ob tem nakazal mesto in vlogo naše mladine ter zaželel kongresu, da bi pripomogel k še aktivnejši udeležbi mladine v razvoju naše socialistične Jugoslavije.

Prisotnost tujih delegacij, med njimi delegacije Svetovne federacije demokratične mladine, delegacije CK Komsomola in številnih delegacij iz azijsko-afriških dežel je spremenila kongres v močno manifestacijo mednarodne solidarnosti mladine v boju za enakopravnost, za miroljubno sožitje in za mir, v boju proti izkoriščanju človeka po človeku in proti grožnjam sile in atomskega oboroževanja.

Referat predsednika CK LMJ TOMISLAVA BADOVINCA in tudi vsa dosedanja razprava pa je dala močan poudarek strokovnemu in ideološkemu usposabljanju naše mladine in njenemu vključevanju v naš samoupravni sistem in v neposredno proizvodnjo.

V razpravi na kongresu je v četrtek sodeloval tudi predsednik občinskega komiteja LMS iz Kranja JURE HRIBAR. Govoril je o ideološkem in ekonomskem pomenu delovnih akcij pri razvoju mladine. Mladina kranjske komunice je z uspehom sodelovala ne le na raznih zveznih in drugih delovnih akcijah, marveč tudi pri mnogih delih lokalnega pomena. Samo pri gradnji športnega centra v Kranju je mladina s svojim prostovoljnim delom povečala vrednost tega objekta za več kot 20 milijonov dinarjev. Taki primeri dsajajo velik pomen delovnim akcijam in bi jih bilo treba, kot je poudaril tovariš Hribar, vključevati v družbene načrte naših komun.

Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja

Določene pravice zavarovancev

JESENICE, 23. JANUARJA — Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev za območje jeseniške in radovljiške komune je sprejela več sklepov, ki so velikega pomena za vse zavarovance. Sprejet je bil pravilnik o načinu uveljavljanja pravic do zdravstvenega varstva, določena višina nadomestil za pogrebne stroške zavarovancev, za potne stroške in opremo novorojenčkov. Med drugim je bila določena tudi višina sredstev, ki jih bodo dobile gospodarske organizacije za izplačevanje nadomestil za čas bolezni do 30 dni.

Nadomestila za čas bolezni do 30 dni bodo izplačevali samo tisti kolektivi, ki imajo zaposlenih več kot 30 zavarovancev. Višina sredstev, ki jih bodo v ta namen dobili, bo določena po lanskoletnih stvarnih stroških, in sicer tri četrtine teh stroškov, ki naj bi jih upoštevali samo kot akontacijo. Organizacije, ki imajo manj kot 30 delavcev bodo obračunavale nadomestilo samo za prvih sedem dni bolezni.

Zavarovanci bodo lahko izbirali zdravnika na območju jeseniške ali na območju radovljiške občine, če stanujejo izven območja komunalnega zavoda Jesenice na teritoriji tistega zavoda, kjer imajo stalno prebivališče. Glede zdravljenja v obratnih ambulantah je bil sprejet sklep, naj se v njih zdravijo le zavarovanci, ki so zaposleni pri gospodarski organizaciji, ki ima takšne ambulante in če so se odločili za zdravljenje v tej ambulanti.

Možnost izbire specialistov je nekoliko omejena. Dana je v dispanzerjih TBC, in dispanzerjih za žene in otroke, ter antiveneričnih, ginekoloških, pediatričnih, stomatoloških in okulističnih zdravstvenih službah, ki jih je mogoče obiskovati brez predhodnega posveta z zdravnikom splošne prakse in brez napotnic.

Za zdravljenje v bolnicah pridejo najprej v poštev zavodi na območju komunalne skupnosti zavarovancev, po potrebi pa ostali gorenjski stacionirani zavodi in klinične bolnice v Ljubljani.

Če zavarovana oseba zahteva neke pravice do zdravstvenega varstva, ki niso v skladu s pravilnikom, mora razliko v stroških sama poravnati. Ker republiška skupnost socialnega zavarovanja še ni določila najnižjega zneska za dnevnice, bo začasno veljal sklep, da dobi zavarovavec, če se zadrži v drugem kraju od 12. do 24. ur 1000 dinarjev, če prenočuje pa 1500 dinarjev. Za odsotnost od 8. do 12. ur se izplačuje polovico dnevnice.

V spomin Dragoljuba Milinovića

Delegacija mladinske organizacije iz Jesenic in iz Zirovnice je včeraj ponesla k spomeniku prvega sekretarja SKOJ DRAGOLJUBA MILANOVIĆA na Završnico nad Zirovnicami venec LMS. Venec so položili pred spomenik dopoldne ob 9. uri, v istem času, ko so počastili spomin vseh padlih borcev v NOB na VII. kongresu Ljudske mladine Jugoslavije v Beogradu.

Prispevek za opremo novorojenčka bodo začasno še izplačevali v višini 8 tisoč dinarjev. Prav tako so začasno določila o povrnitvi pogrebnih stroškov: za otroke do 1 leta starosti 15 tisoč dinarjev, do 10 let 20 tisoč dinarjev in za zavarovance nad 10 let starosti 30 tisoč dinarjev. Nadomestila se bodo izplačevala po stvarnih stroških.

Finančni plan komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Jesenice naj bi znašal 87.500.000 dinarjev. — Z. A.

Jure Hribar med razpravo

Ob izdelavi družbenih načrtov za leto 1963

Zaskrbljujoči znaki

Če ne povečujemo proizvodnje in dohodka, ogrozimo naš osebni standard — Sindikalne organizacije zahtevajo ponovne razprave v kolektivih

Skoraj vsa podjetja so že predložila občinskim organom svoje predloge družbenega načrta za letošnje leto. V večini primerov pa ti načrti ne predvidevajo bistvenega povečanja dohodka. To ogroža nekatere kolektive, da ne bodo mogli kriti niti osebnih dohodkov

To je zadnje čase vse resnejši problem in se ne vsiljuje v ospredje samo v gospodarskih krogih, marveč tudi v družbeno-

političnih organizacijah. Zato so o tem zelo resno razpravljale tudi konference SZDL po naših občinah.

Pred 35 leti je bila v Zgornjesavski dolini takšna zima, ki je bila podobna letošnji. Najprepričljivejši dokaz za to je zamrznjena Sava Dolinka. Tamkajšnji prebivalci vedo povedati, da je Sava Dolinka zadnjikrat zamrznila leta 1928

Z. zasedanja LJUDSKE SKUPŠČINE LR Slovenije

Nadaljnje povečanje proizvodnje in izvoza

Letos je predvideno 10-odstotno povečanje družbene proizvodnje, pri čemer se bo kmetijska proizvodnja povečala za 19 odstotkov, od tega v družbenem sektorju za 50 odstotkov — Obseg izvoza se bo povečal za 17 odstotkov oziroma za več kot 5 milijard deviznih dinarjev v primerjavi z lanskoletno realizacijo.

LJUBLJANA, 25. januarja — Danes se je prvič v letošnjem letu sestala Ljudska skupščina LR Slovenije z dnevnim redom — predlog družbenega plana in republiškega proračuna. Po poročilih odborov so danes razpravljali o predlogu republiškega družbenega plana za letošnje leto. Predlog le-tega je obrazložil član izvršnega sveta LRS inženir VIKTOR KOTNIK.

Uvodoma je dejal, da so predlog letošnjega plana pripravljali vzporedno z analizami za sestavo zveznega družbenega plana, od katerih so zlasti važne analize

Spremembe v korist delovnih kolektivov

Združitev strokovnih sindikatov radovljiške in jeseniške občine

Znano je, da je bil na deveti plenarni seji CS Zveze sindikatov Jugoslavije sprejet sklep o reorganizaciji strokovnih sindikatov. Po tem sklepu je predvideno, da se bo število strokovnih sindikatov zmanjšalo od sedanjih štiri najst samo na šest. Do predvidene reorganizacije pa bo prišlo že v kratkem na republiškem obzemnem zboru in zveznih konferencah, ki bodo v Beogradu. — Pred tem pa morajo biti seveda področne konference po strokah dejavnosti, za katere bodo predstavniki izvolili na občinskih zbiorih v sedanjih sindikalnih podružnicah.

Zaradi reorganizacije so se v radovljiški in jeseniški občini že dogovorili, da bodo nekatere strokovne sindikate združili za obe občini in da bodo v smislu tega dogovora tudi konference po strokah. Omenjene konference bodo že prihodnji teden, in sicer v ponedeljek za sindikat lesnih delavcev (konferenca bo v dvorani GG na Bledu), v petek za sindikat obrtnih in komunalnih delavcev (pri Jelenju na Jesenicah);

konferenca sindikata trgovcev in gostincev pa bo v soboto v hotelu Jelovica na Bledu. Na teh konferencah bodo prisotni izvolili tudi delegati za republiški občni zbor (na vsakih 200 članov enega delegata) in za zvezne konference (en delegat na 1000 članov).

Cepprav na prvi pogled vse kaže, da bodo konference le zaradi formalnosti, ker je potrebno izvoliti delegate, bodo imele konference delavni značaj in bodo velikega pomena za delo sindikatov v prihodnje. Za vse konference bodo pripravili namreč obširni referati o vseh problemih, ki zadevajo posamezne sindikalne podružnice ali strokovne sindikate nasploh. Bržkone je na osnovi tega pričakovati tudi zanimive in koristne razprave, ki bodo dale številne predloge. Razen tega pa bodo omenjene konference velikega pomena tudi zato, ker se bodo na njih predstavniki posameznih sindikalnih podružnic podrobneje lahko seznanili o vseh bistvenih spremembah. — B. F.

0 turističnih programih

Občinske plenarne konference o turizmu, ki so bile po občinskih središčih v prvi polovici decembra, so bile uspešne in so tako nakazale potrebo, da se s takimi oblikami dela nadaljuje. Prihodnje konference bodo verjetno sklicali že v mesecu februarju. — GORENJSKA TURISTIČNA ZVEZA bo na konferencah seznanila predstavnike turističnih družbenih organizacij, kako so bili uresničeni sklepi decembrskih konferenc, kot najvažnejše pa bodo na teh konferencah obravnavali perspektivne programe razvoja turizma. Razen škofjeloškega in kranjskega območja, ki takih programov še nimata in bodo na konferencah zato obravnavali osnutke, so bili programi za posamezne turistične predele Gorenjske izdelani že pred leti. — Prav zaradi tega pa v tem all onem ne ustrežajo več. Posebne kopisje — sestavljene iz ljudi, ki poznajo turistično problematiko — bodo programe do konference ustrezno revidirale.

S tem v zvezi še ena ugotovitev: izkazalo se je, da občinski ljudski odbori nimajo ljudi, ki bi se temeljito ukvarjali s turizmom, sistematično proučevali probleme, zbirali gradivo in podobno. Zato bo GORENJSKA TURISTIČNA ZVEZA priporočila, da bi vsaj občine z močnim turizmom zaposlile sposobnega strokovnjaka, ki bi se ukvarjal s to problematiko. — S.

KONFERENCA SINDIKATA KOMUNALNIH IN OBRTHIH DELAVCEV

KRANJ, 25. jan. — Včeraj dopoldne je bila v Kranju sektorska konferenca sindikata komunalnih in obrtnih delavcev za področje kranjske, škofjeloške in trziške občine. Razpravljali so o statutih, družbenih planih in drugih aktualnih vprašanjih.

Na konferenci so izvolili 12 delegatov za republiški občni zbor tega sindikata in za kongres.

Pred občinsko skupščino ZB NOV v Škofji Loki

Se vedno dovolj problemov

Vprašanje priznavalnin kmetom borcem — Zanimanje za strokovno usposabljanje — Potrebno je urediti socialne potrebe borcev

Jutri bo v dvorani škojloške Svobode redna letna občinska skupščina Združenja borcev NOV Škofja Loka. Predstavniki 2037 članov ZB združenih v 24 krajevnih organizacijah na področju škojloške občine bodo razpravljali o dosedanjem delu in smernicah dela v prihodnjem obdobju ter o svojih problemih.

Predsednik Občinskega zbora ZB NOV Škofja Loka, MARJAN ZADNIK, ki je bil kooptiran v predsedstvo lani avgusta zaradi boleznih dotedanjega predsednika TINETA KALANA, nam je odgovoril na nekaj vprašanj.

● **Ko govorimo o članih ZB, poudarjamo: SKRB ZA BORCE.** Le-ta je raznolika: priznavalnine, strokovno usposabljanje, skrb za stanovanjske in zdravstvene razmere in še kaj. Kako se odraža vse to v škojloški občini?

«V okviru zakonitih predpisov in objektivnih možnosti je bilo precej storjenega pri reševanju gmočnih, zdravstvenih, stanovanjskih in drugih zadev naših članov in njihovih družin. Napori za reševanje problemov borcev in invalidov NOV so se v minulem obdobju stopnjevali s tem, da je bilo to važno vprašanje postavljeno na širšo družbeno in politično osnovo. Pospešili smo reševanje vseh naših problemov na reden način, težke socialne probleme pa smo reševali izredno.

Na našem področju je bilo do deljenih 29 stalnih priznavalnin

od 3 do 7 tisoč dinarjev. Enkratnih priznavalnin ni bilo. V tej zvezi pa se pojavljajo problemi priznavalnin kmetom-borcem, ki zaradi bolezni ali starosti ne morejo opravljati svojega dela.

Kar zadeva strokovno usposabljanje borcev, naj poudarim, da se je zanimanje za šolanje na šolah najrazličnejših stopenj in usmeritev povečalo. Prav obudovanja vredni sta vztrajnost in po-

LOSKI DELAVEC

žrtvovalnost bivših borcev, ki želijo čim boljše strokovno izobrazbo. V tečajih izobraževalnih centrov je kar lepo število naših članov: za kovinsko stroko v Železnikih — 35, lesno v Škofji Loki — 21, dalje v centru trgovske stroke — 8, raznih strok — 4 in v centru za gradbene stroke eden.

Te splošne vsekakor ugodne ocene pa ne morejo spremeniti posamezni primeri nekaterih članov, ki hočejo živeti čim laže in brez naporov ter od zaslug preteklosti.

Zdravstveno stanje naših članov je pod povprečjem ostalega prebivalstva. Pri tem bomo morali postaviti vse sile. Vrsta socialnih in zdravstvenih problemov nastaja tudi na podeželju.

Tudi stanovanjska problematika še ni zadovoljivo rešena, čeprav so jo pristojni organi začeli reševati. Za borce v delovnem razmerju bi se moralo to vprašanje reševati v sodelovanju z gospodarskimi organizacijami. Doselej sta največ razumevanja pokazala »Jelovica« in LTH. V letu 1961 so dobili stanovanja najnujnejši prostivci. V letu 1962-63 bo rešeno pet primerov, 15 borcev pa še čaka na stanovanje. Kritično je stanovanjsko vprašanje za tiste, ki niso v delovnem razmerju. Omenim naj, da nas je obvestil stanovanjski sklad, naj dostavimo seznam borcev, ki živijo v neprimernih stanovanjih ali pa jih nimajo. Prav bi bilo, da bolje situirani bivši borci sodelujejo pri gradnji tudi z lastnimi sredstvi. — Precej pozornosti posvečamo tudi skrbi za sola-

nje otrok padlih borcev in žrtve fašističnega terorja. Na raznih šolah in fakultetah jih je 41.

● **Kaj pa priznavanje delovne dobe?**

«Na splošno število prošelj žep upada. Od 154 prošelj bo rešenih verjetno 64. Med zavrnjenimi prošnjami so tudi primeri prosivcev, ki imajo že priznana dvojna leta, a hočejo še več(!), pa tudi aktivistov in sodelavcev, ki niso bili v NOV, temveč so delali doma v raznih organizacijah ali pa so drugače sodelovali.

Poudarim naj, da se je ob aktivni obravnavi naše problematike in glede na to, da postaja komunizem vsega gospodarskega, družbenega in političnega življenja, pokazalo, da so prav službe za zaščito borcev preveč odtrgane. Te organe pa je potrebno nenehno krepiti in usposablјati, da bodo kos svojim nalogam, hkrati pa moramo pomagati organom oblasti in delavskega samoupravljanja pri hitrejšem reševanju stanovanjskih vprašanj, primernem zaposlovanju, kvalifikaciji, izobraževanju, zdravljenju in drugih problemov borcev NOB.» — Stane Škrabar

O preskrbi z mlekom in mlečnimi proizvodi

Mnogo obetajoče novosti

Do občinskega praznika naj bi bila zaključena rekonstrukcija mlekarne — Kmetijsko gospodarstvo Kranj predvideva nakup 800 krav mlekaric

KRANJ — Iz razgovora z direktorjem mlekarne ing. Antonom LASCICEM, povzemamo nekatere podatke, ki bodo prav gotovo še posebno zanimali potrošnike na kranjskem, tržiščem in golaškem območju (ki jih mlekarne oskrbuje z mlekom) pa tudi odjemalce mlečnih proizvodov z ostalih krajev Gorenjske.

V preteklem letu je mlekarne odkupila 5 milijonov 86 tisoč litrov mleka, kar je za okoli 150 tisoč litrov manj kot v letu 1961. Pri zasebnikih se je odkup zmanjšal za 300 tisoč litrov, odkup pri proizvajalcih družbene sektorja pa se je dvignil za 135 tisoč litrov mleka. Iz tega je razvidno, da so perspektive pred-

vsem pri izpopolnjevanju družbene mlekarne proizvodnje. — Kot vzrok za to, da zasebniki dobavijo mlekarne vedno manj mleka, bi lahko navedli, da ni pravega razmerja med stimulacijo pitja živine in vzdrževanja krav-mlekaric in je tako prvo prevladalo.

Lansko leto je mlekarne odkupila od kmetijskih posestev okoli petino vsega odkupljenega mleka. Predvidevajo pa, da se bo odnos hitro izenačeval in morda že v prihodnjem letu dosegel 50 proti 50. Tako na primer Kmetijsko gospodarstvo Kranj namerava pripraviti prostor za 800 novih krav-mlekaric. Ob tem naj pripomnim, da je zaradi skupnih interesov v proizvodnji in predelavi mleka ter preskrbi potrošnikov Gorenjske pripravljena združitev mlekarne Kranj in omenjenega kmetijskega gospodarstva.

● V obeh zadnjih letih je mlekarne prodala enaki količini mleka — 2 milijona 376 tisoč litrov. Po podatkih trgovskega podjetja Preharna so v samopostrežnih trgovinah v Kranju prodali okoli 95 tisoč litrov vstekljenega mleka iz ljubljanske mlekarne.

Preostalo količino odkupljenega mleka so v mlekarne uporabili za različne mlečne izdelke. Tako so v lanskem letu izdelali 32 tisoč kilogramov surovega masla, 51

tisoč kilogramov smetane, 90 tisoč kilogramov sira gauda, 35 tisoč kilogramov trapista, 14 tisoč kilogramov edamca, 19 tisoč kilogramov gorgonzole in drugo. Razen gauda so vse vrste sira izdelali v manjših količinah kot predlansko leto, manjše so bile tudi količine surovega masla, medtem ko so smetano prodali 11 tisoč kilogramov več kot leto pred tem.

KRANJSKI GLAS

Mlekarne ima pripravljene nove stroje za svoje obrate. Z njihovim montiranjem bodo začeli spomladi in skušali zaključiti do občinskega praznika. Med novi-

Zapisek z občnega zbora TVD Partizan Duplje

Uspehi - vodilo za prihodnje leto

V nedeljo so se zbrali člani TVD Partizan Duplje in zastopniki vseh družbeno-političnih organizacij, da bi analizirali delo društva v preteklem letu.

Iz poročila predsednika je bilo jasno videti, da se je društvo v preteklem letu trdno postavilo na noge in doseglo lepe uspehe in

mi stroji je tudi stroj za stekleničenje mleka, pinja, sirarski stroj (ta je že montiran) in pasterezator. Kako zelo je potrebno pastereziranje mleka, nam dokazuje podatek, da je zaradi nehi-gijske molže v milimetru odkupljenega mleka tudi do nekaj deset milijonov mikroorganizmov, po pasterezaciji pa jih mora biti pod 50 tisoč ali v poletnem času do 100 tisoč.

● Tako bodo že do 1. avgusta potrošnikom začeli prodajati mleko v steklenicah. Veliki odjemalci bodo seveda še naprej dobivali mleko v večjih posodah.

V načrtu je še zanimiv način pakiranja »TETRA PAK«, vendar sedaj še ni jasno, če bodo lahko dobili potrebne devize. »TETRA PAK« pakiranje mleka bi bilo posebno primerno za prodajo mleka v turističnih središčih. Uperizirano mleko se polni v kartonske piramide, na notranji strani prevlečene s plastjo plastične mase. Tako pripravljeno se ne pokvari do 14 dni, tudi pri normalnih dnevnih temperaturah.

M. S.

Iz delovnega programa KZ Cerklje

Sodelovanje dveh kmetijskih organizacij

Če bo šlo po načrtu, bo imela cerkljanska kmetijska zadruga že letos 80 hektarov obdelovalne zemlje

● **CERKLJE** — Tukajšnja kmetijska zadruga zajema področje šestindvajsetih okoliških vasi, kar je razmeroma veliko, vendar doslej ni imela večjih površin obdelovalne zemlje. Šele lani jih je od prejšnjih 12 hektarov povečala na 50, v letošnjem letu pa bo pridobila novih 30 hektarov zemlje.

Kmetje zadrugi radi oddajajo zemljo, vendar je postopek okrog sklepanja pogodb tako zapleten in dolgotrajen (to je toliko bolj nerazumljivo, ker naj bi bilo pridobivanje zemlje ena izmed osnovnih nalog kmetijskih združenj), da delo zelo počasi napreduje.

V prejšnjih letih je imela kmetijska zadruga Cerklje svojo zemljo precej »razdrobljeno« po okolišju, sedaj pa so začeli pripravljati večje komplekse, tako da bodo imeli dosti lažje delo.

To jim je uspelo s pomočjo kmetov, ki so razumno zamenjali isto zemljo, ki je bila tik ob zadrugi, za zadrugo na drugem območju. Tako so v okolici Cerklje nastali trije večji kompleksi zadrugne zemlje, na katerih bodo pridelovali predvsem krmno rastlinje.

Cerkljanska zadruga je že lani razširila svojo dejavnost tudi na sodelovanje s kranjskim kmetijskim gospodarstvom, ki bo v bližini Cerklje gradilo hlev za 400 glav živine. Prav to je tudi vzrok, da bo zadruga na svojih obdelovalnih površinah gojila krmne rastline, medtem ko bo kmetijsko gospodarstvo podprlo medsebojno sodelovanje z oddajanjem hlevskega gnoja kmetijski zadrugi. Razen tega pa bosta zadruga in kmetijsko gospodarstvo še drugače sodelovala. — J. Z.

V cerkljanski kmetijski zadrugi sedaj s kmeti sklepajo pogodbe o odkupu pridelkov in drugem sodelovanju

Seja sveta za šolstvo ObLO Kranj

Zimske počitnice podaljšane

Dokončno sprejet sklep o reorganizaciji šolske mreže

KRANJ, 24. januarja — Člani občinskega sveta za šolstvo »Stane Zagar« Kranj s podružnico Trboje, osnovna šola Kranj-Primskovo, »Lucijan Semljak« Kranj s podružnicami Mavčiče, Pševno, Besnica, Podbica, osnovna šola Zabnica, osnovna šola Cerklje s podružnicama Velesovo in Zalog, osnovna šola Senturška gora, Duplje, Naklo, Podbrezje, Go-riče, Trstenik, Predvor s podružnico Kokra, osnovna šola Jezersko, Predoslje, Senčur s podružnico Voklo in osnovna šola Olševek.

V prihodnjem šolskem letu bi ukinili 5. razreda v Zabnici in Mavčičah, otroke pa prešolali na šolo »Lucijan Semljak«. Ko bo dograjena šola v Senčuru, bosta ukinjena 5. razreda v Olševku in v Voklem. Da bi ukinili kombinirani pouk na nižje organiziranih eno- in dvo-oddelčnih šolah, bodo otroke vpisovali vsako drugo leto. Že v šolskem letu 1963-64 naj bi tako vpisovale podružnične šole: Trboje, Pševno, Besnica, Podbica, Velesovo, Zalog, Senturška gora, Trstenik in Kokra.

Sprejeti predlog o reorganizaciji šolske mreže predvideva, naj bi bile samostojne nasled-

nje šole: »France Prešeren« Kranj, »Simon Jenko« Kranj, »Stane Zagar« Kranj s podružnico Trboje, osnovna šola Kranj-Primskovo, »Lucijan Semljak« Kranj s podružnicami Mavčiče, Pševno, Besnica, Podbica, osnovna šola Zabnica, osnovna šola Cerklje s podružnicama Velesovo in Zalog, osnovna šola Senturška gora, Duplje, Naklo, Podbrezje, Go-riče, Trstenik, Predvor s podružnico Kokra, osnovna šola Jezersko, Predoslje, Senčur s podružnico Voklo in osnovna šola Olševek.

V prihodnjem šolskem letu bi ukinili 5. razreda v Zabnici in Mavčičah, otroke pa prešolali na šolo »Lucijan Semljak«. Ko bo dograjena šola v Senčuru, bosta ukinjena 5. razreda v Olševku in v Voklem. Da bi ukinili kombinirani pouk na nižje organiziranih eno- in dvo-oddelčnih šolah, bodo otroke vpisovali vsako drugo leto. Že v šolskem letu 1963-64 naj bi tako vpisovale podružnične šole: Trboje, Pševno, Besnica, Podbica, Velesovo, Zalog, Senturška gora, Trstenik in Kokra.

— S.

Iz obeh dolin

● **VODNIŠKI TEČAJ ŠKOFJELOŠKIH TABORNIKOV** — Taborniška odreda »Svobodni Kamnitnik« v Škofji Loki so izkoristili zimске šolske počitnice za taborniški vodniški tečaj. Le-ta že nekaj dni poteka v lovski koči na Ožboltu nad Zmincem. Udeležuje se ga 18 tabornikov, vodi pa ga MILKO OKORN, večerj pa so bodoče taborniki - vodniki obiskali predstavnikov Občinskega zbora LMS Škofja Loka.

● **PRAVLJICO IN VESELOIGRO** so pred dnevi začeli hkrati študirati člani dramske sekcije škojloške Svobode. Pravljičjo Damila Gorinška »Silni bič« režira Polidra Stigle (premierra bo verjetno že v drugi polovici februarja). Zdenko Furlan pa se je odločil za režijo Linhartove veseligrice »Veseli dan ali Matiček se ženi«.

● **OPOZORILO PRED POZARI** — V zadnjem času je bilo v Škofji Loki več požarov, ki so terjali precejšnjo škodo. Nastali so predvsem zaradi ne-pazljivosti, malomarnosti in nepravilno postavljenih ogrevalnih naprav. Zato je odsek za notranje zadeve ObLO Škofja Loka izdal opozorilo, v katerem opozarja občane: Ali peč stojijo na zaščitni pločevini? Ali so v neposredni bližini peč vnetljivi predmeti? itd. Opozorja tudi na najnujnejše priročne protipožarne sredstve — zlasti v lokalih in da je treba pred odhodom z doma ali iz lokala pogasiti ogenj v peči in izključiti električne naprave (peči, kuhalnike ipd.), ki bi lahko povzročile požar.

● **NOVI PROMETNI ZNAKI** — Na predlog stanovanjske skupnosti Trata bodo te dni postavili na cestnem odseku od »Jelovice« do Virmašah nove prometne znake. Cesta na tem odseku je precej dotrajana in je zaradi tega preveč obremenjena, zato bodo postavili znak, ki bo dovoljeval vožnjo vozilom z obremenitvijo do 3 ton. Doselej namreč vozijo tam tovornjaki s prikolicami z znatno težjim tovorom.

● **OSNOVNE ORGANIZACIJE RK** v škojloški občini (26 po številu se v teh dneh pripravljajo na občne zборе. Doselej sta bila že v Virmašah in Poljanah, v Gorenji vasi pa bo v nedeljo. Ostale osnovne organizacije pa zaradi neugodnih snežnih razmer ne morejo zaključiti z občnimi zbori, ki so združeni z zdravstvenim predavanjem. Občni zbor občinskega odbora Rdečega križa bo v sredi prihodnjega meseca.

● **STROJEPISNICA NA OBLO** — Zvedeli smo, da bo s 1. februarjem začela na ObLO Škofja Loka delovati stroje-pisnica. S tem bo znatno bolj-ša razporeditev dela, večja storilnost; stroje-pisnike pa, ki bodo opravljale delo za vse občinske oddelke, razen narodne obrambe, sodnika za prekrške in delno oddelka za notranje zadeve, bodo bolje stimulirane, zakaj nagrajevanje bodo po učinku. Predvideno je, da bodo v novi stroje-pisnici — vodja stroje-pisnice in tri stroje-piske.

T. Marčun

Vse večji pomen šolskih odborov

Spremembe, ki jih je izvedel občinski ljudski odbor Radovljica v šolstvu lanske jesen (pred začetkom šolskega leta), so po prvih ugotovitvah in izkušnjah ugodno vplivale na nadaljnji razvoj šolskega sistema. V tej prehodni dobi pa so se pokazale že tudi prve pomanjkljivosti pri samoupravljanju oziroma v sodelovanju občanov v šolskih odborih, zlasti v okoljskih šolah, ki so bile organizacijsko in administrativno priključene centralnim šolam. Med občani v teh krajih namreč ni več tolikšnega zanimanja za

podjetij finansirala to šolo tudi obrt. — Kmetijsko-živilnorska šola Poljče spriču majhnega števila učencev v sedanjem obsegu in razmerah nima pogojev za nadaljnji razmah. Ta problem bodo morali v prihodnje reševati vsi prizadeti: kmetijsko posestvo, zadruga in občinski ljudski odbor.

Z ukinitvijo nekaterih šol je potrebno reševati tudi vprašanje opučenih šolskih zgradb. V večini primerov so šolska poslopja uporabili za koristne namene: v Zasipu ga je prevzela Svoboda, v Nomenju bodo učilnico uporabljali za prireditve in kino predstave, za Gorjuše pa menijo, naj bi v nekdanjem šolskem poslopiju uredili delavnico za domačo obrt (piparstvo in drugo). To je zaenkrat šele predlog, ki je vreden vse pozornosti in podpore, saj bo prebivavcem nudil zaposlitev. — J. B.

RAZPRAVE O DRUŽBENEM NAČRTU

V radovljiški občini so razprave o letošnjem občinskem družbenem načrtu že v polnem razmahu. Znano je, da so na nedavnih zborih volivcev občani že dali številne predloge, ki bi jih morali upoštevati v letošnjem družbenem načrtu, prihodnji teden pa bodo zaradi družbenega načrta za leto 1963 posebne razprave po panogah v industriji in ostalih gospodarskih področjih. Odgovorni občinski forumi pa bodo razpravljali tudi o vseh ostalih potrebah občanov, ki bi jih morali urediti letos. Bržkone predlog potreb ne bo težko izdelati, bolj problematično pa bo, kaj bodo lahko realizirali, ker še ni moč izračunati, kolikšna sredstva bodo na razpolago za občinski proračun.

RADOVLJIŠKA KOMUNA

probleme šol na njihovem območju. V mnogih krajih upravne združevanja šol niso razumeli pravilno, ker so menili, da je skrb za vzgojno in materialna vprašanja šol prevzela centralna šola oziroma njen šolski odbor. Vendar pa je vzgojni in drugih vprašanj na teh šolah še vedno dovolj, pa tudi z materialnimi in finančnimi sredstvi družbeni organi še vedno lahko razpolagajo, posebno še na tistih šolah, kjer so s centralnimi ustanovami uredili odnose tako, da je bil za podružnične šole določen globalni materialni izdatki. Teže pa je stanje na tistih šolah, kjer so sredstva za materialne izdatke zagotovili kar pri centralnih šolah.

Sedanjsim šolskim odborom je mandatna doba že potekla, zato so pri svetu za šolstvo radovljiške občine obravnavali, kakšen naj bo način volitev novih šolskih odborov. Odločili so se, naj bi v prihodnje volili šolske odbore le pri centralnih šolah, to je na Bledu, v Radovljici in v Bohinjski Bistrici, posebej pa še v Gorjah, v Lipnici, Lescah in pri strokovnih šolah ter varstvenih ustanovah. Svoje predstavnike bodo volili kolektivni šol, družbene organizacije in politično-teritorialna enota in končno zbori volivcev. Podružnične šole bodo zastopali izvoljeni občani na določenem šolskem območju. Takšen sestav šolskih odborov bo omogočil učinkovito in hitro reševanje problemov; interese podružničnih šol pa bodo zastopali v šolskih odborih njihovi predstavniki. Seveda pa bi leti morali imeti podporo širšega kroga občanov. To nalogo pa naj bi morali prevzeti tako imenovani svetilniki vsake posamezne šole.

Posebno vprašanje je tudi strokovno šolstvo. Vajenska šola v Radovljici usposablja kader za obrt in industrijo. Večidel vajencev, ki obiskuje te šole, je zaposlenih v industriji, in sicer slabi dve tretjini, medtem ko jih druga tretjina prihaja iz obrti, ki je na območju radovljiške občine dokaj razvita. Zato naj bi v prihodnje razen industrijskih

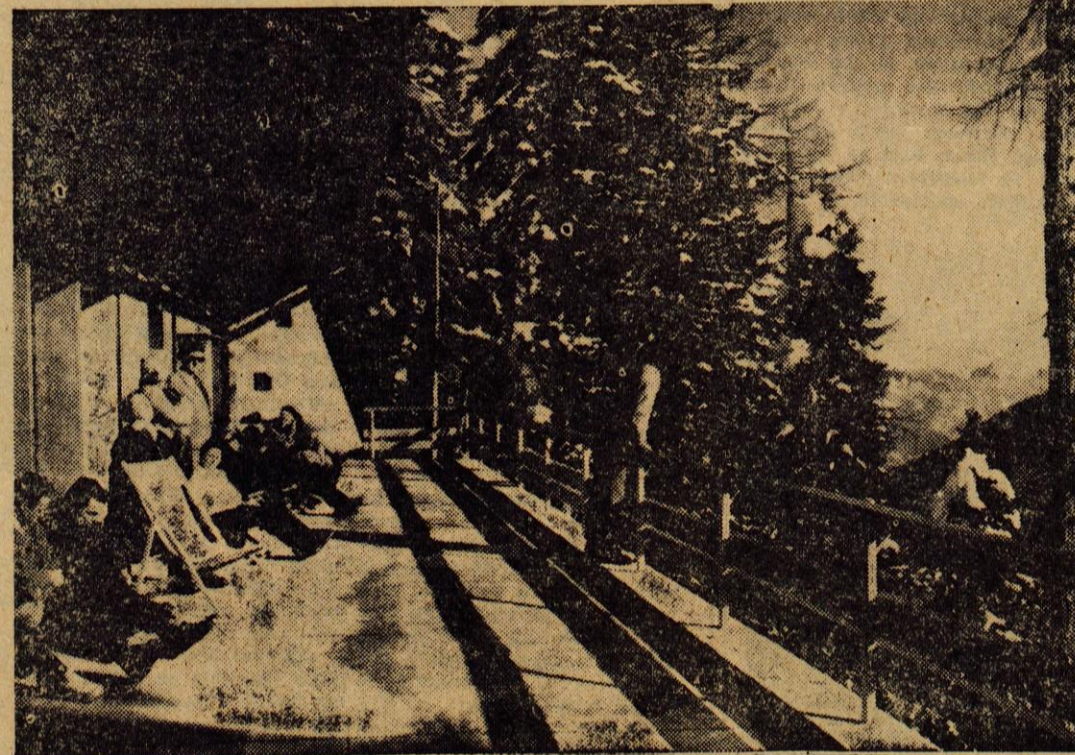
ZIMSKI ORIENTACIJSKI POHOD TABORNIKOV NA BLEDU

Začetek na blejskem otoku

Prihodnjo soboto (2. februarja) popoldne se bo na Bledu začel zimski orientacijski pohod gorenskih tabornikov za prehodni pokal blejske krajevne organizacije SZDL. Dvodnevno tekmovanje »PO PARTIZANSKIH POTEH«, ki ga bo organiziral taborniški odred »Jezerskih biservov« v Bledu, bo od sodelujočih tabornikov zahteval tudi določene spretnosti in znanje, kot ga predvideva program za pridobitev II. zvezde (to je posebna taborniška preizkušnja, ki jo člani lahko opravijo šele po nekaj letih dela v organizaciji).

Začetek pohoda bo na otoku Blejskega jezera, nato pa bodo petčlanske ekipe, ki jih smejo sestavljati le taborniki — stari nad 15 let — krenile z vso potrebno opremo (vsak bo nesel najmanj štiri kilograme težak nahrbtnik) na pot. To bodo morali taborniki poiskati po opisu in s pomočjo specialke ter potnih znakov. Če bo posamezna ekipa našla pravo pot, bo šla mimo štirih kontrol. Pri prvi bodo morali taborniki streljati z zračno puško, pri drugi opisati dotlej prehojeno pot in vedeti odgovore iz prve pomoči, taborništva in zgodovine NOB, od tam naprej pa bodo morali izdelovati natančen opis poti, ki ga bodo oddali na četrti kontroli.

Pohod bo trajal 24 ur in bodo morali taborniki vmes prenočevati. Razen tega bodo med pohodom pripravili skupni partizanski večer ob tabornem ognju, kjer bodo kulturni program izvajali tekmojuči taborniki. — Zaključek pohoda bo v nedeljo popoldne na Bledu, kjer bodo najboljši ekipe tudi nagradili. — J. Z.

Počitek vrh Vitranca

Krvodajavska akcija je v jeseniški občini dobro uspela

Komu gradbeno dovoljenje?

Menim, da ni potrebno poudariti, kako potrebne so bencinske črpalnice na Jesenicah in v Kr. gori. Ta dva bencinska servisa sta že več let predmet kritike; vendar so povsod samo ugotavljali, vprašanje sredstev pa je ostalo vedno nerešeno, čeprav je bilo vse skoz jasno, kdo je zainteresiran, da zadovolji vedno večje potrebe potrošnikov v tem delu Gorenjske.

Da so se Jeseničani pogosto po 10 in tudi po več kilometrov vozili po gorivo in mazivo, da so se tujci raje ustavljali na drugih sosednjih črpalnicah, je povsem razumljivo. Razen čakanja v vrsti, neprimernega in nezadostno pokritega parkirnega prostora, se tudi uslužbenci niso v polni meri zavedali svoje dolžnosti in je bilo opaziti, da jim je celo všeč, če se potrošniki vozijo mimo njihovih črpalnic. Vseh teh in še mnogih drugih pomanjkljivosti in nepravilnosti prav gotovo ni mogel odpraviti lastnik servisov trgovsko podjetje »Univerzal« sam. Razen poslovalnice Zelezarne, Optične delavnice, Stekla-porcelan in Kuriva sta bili ti dve črpalnici glavni vir do-

hodkov Razumljivo je, da se pri prodaji predmetov, kot so: električni štedilniki, razni bojlerji, hladilniki, pralni stroji, motorna kolesa, porcelan itd., sredstva zelo počasi obračajo, s povečanjem prometa, z ugodnejšo dobavo kuriva in maziva in s tem, ko se prav na bencinskih črpalnicah obratna sredstva najhitreje obračajo, pa bi podjetju »Univerzal« prav gotovo v nekaj letih uspelo izboljšati usluge in nuditi več blaga tudi v ostalih poslovalnicah. Ker do novembra lanskega leta dosednji grosist oz. dobavitelj »Petrol«, Ljubljana ni bil zainteresiran, da v kooperaciji s podjetjem »Univerzal« vložijo sredstva za gradnjo novih črpalnic, je bil kolektiv primoran poiskati si drugega kooperanta.

Tako je kolektiv navezal stike z zagrebškim podjetjem Croatia-petrol. Na prvem razgovoru dne 21. decembra 1962, ki so mu prisostvovali tudi predstavniki obč. ljudskega odbora, se je podjetje rCroatia-petrol obvezalo, da v kooperaciji zgradi nove bencinske črpalnice na Jesenicah in v Kr. gori v štirih mesecih, in sicer pod naslednjimi pogoji: za izgradnjo na Jesenicah bi nosila ves stro-

šek kooperanta (Univerzal in Croatia-petrol), v Kranjski gori pa gradita kooperanta s soudeležbo občine v višini 50 % stroškov. Kapaciteta črpalnice v Kranjski gori bi znašala 3 rezervoarje po 20 ton, na Jesenicah pa tri rezervoarje, in sicer za nafto in super po 50 ton, za navadni bencin pa 20 ton. Črpalnice bi bile locirane tako, da bi bilo možno napajanje rezervoarjev direktno iz železniških cistern po cevovodih. — Zemljišče za obe črpalnici naj bi dodelila kooperantoma občina brezplačno, prav tako tudi lokalno in gradbeno dovoljenje. — Razen tega pa podjetje Croatia-petrol nudi zelo ugodne pogoje pri dobavi blaga in razdeljevanju rabotov in tudi znatno ugodnejšo delitev, in sicer: blago za nadrobno prodajo 4,5 odstotka, blago za večje potrošnike pa 4 odstotke rabata. Pri takem načinu priznavanja rabotov, bi podjetje pri istem prometu kot v lanskem letu doseglo za 3,825.000 dinarjev večji dohodek. Spričo naraščanja potrošnje pri večjih dobaviteljih je za podjetje Univerzal zelo neugodna dosedanja delitev stopnje rabata 1:7 v korist Petrola Ljubljana. V letu 1963 predvidevajo povečanje pro-

10 NOVIH ODBORNIKOV ZBORA PROIZVAJAVCEV

JESENICE — Na območju jeseniške občine so bile preteklo serdo nadomestne volitve v občinski zbor proizvajavcev. Volitve so bile razpisane zato, ker je 10 odbornikov iz upravičenih razlogov vrnilo svoje mandate. V sedmih volilnih enotah so izvolili 10 novopredlaganih kandidatov. Udelež-

JESENIŠKI KOVINAR

ba na volitvah je bila 80,3 odst. medtem ko je bila najboljša udeležba v drugi volilni enoti (87,3 odst.). Za nove odbornike zbora proizvajavcev so bili izvoljeni ing. Karba, ing. Gaber, ing. Kosel, Zvone Tržan, ing. Sekne, Globočnik in drugi, kar zagotavlja, da bo zbor proizvajavcev dopolnjen s člani, ki bodo zboru in občanom lahko vsestransko koristili. Volitve so potekale zadovoljivo, vendar pa vse kaže, da priprave na volitve niso bile najboljše, sicer bi bila tudi udeležba na voliših večja.

meta z večjimi odjemalci za približno 100 milijonov dinarjev, za kar imajo že sklenjene pogodbe, promet na drobno pa predvidevajo, da se bo v tem letu povečal za okrog 20 milijonov dinarjev.

Ker Petrol Ljubljana odločno vztraja na tem, da Slovenijo sami zalagajo s tem blagom, so ponudili zdaj predstavnikom ObLO iste pogoje, kot jih predlaga Croatia-petrol Zagreb. Se več, sprejmejo na svoje rame tudi udeležbo 50 odstotkov stroškov gradnje v Kranjski gori, ki bi jo po dogovoru s Croatia-petrol morala prispevati občina. To se pravi, da Petrol Ljubljana nudi še boljše pogoje kooperacije kot Croatia-petrol Zagreb.

Vse pa kaže, da zadeva še ni speljana do kraja. Zakaj? Croatia-petrol po nadaljnjih razgovorih namreč nudi iste pogoje kot Petrol. Kdo bo dobil sedaj dovoljenje za gradnjo, ko oba zainteresirana grosista nudita enake pogoje? Če se bodo pogovori oz. pogajanja nadaljevala v pravilni smeri, je prav, vendar se moramo bati, da bo ostalo vse po starem, tako kritike, lesena koliba na Jesenicah, v Kranjski gori pa črpalnica na ročni pogon iz preteklega stoletja. — Z. Anderle

Ob Savi Dolinki

Na Jesenicah se je pretekli četrtek pričel tridnevni seminar za mladinske funkcionarje. Na seminarju je 70 udeležencev, ki se bodo podrobneje seznanili z vlogo mladine v novi ustavi in občinskem statutu, o vodenju sestankov in sej, o delu mladine v letu 1963 in o pripravah na izredno občinsko mladinsko konferenco. Predavanja so vsako popoldne.

Na Korošici bodo v nedeljo klubske smučarske tekme v tekih za memorial Mirka Roglja. Tekmovanje prireja ObK LMS, start pa bo ob 10. uri pred domom družbenih organizacij.

V domu »Janeza Porentea« v Kranjski gori se je ta teden začel tečaj za smučarske učitelje in vaditelje smučanja, ki

bo zaključen 3. marca. Tečaj prireja Smučarska zveza Slovenije v sodelovanju z Visoko šolo za telesno kulturo v Ljubljani.

Prihodnji teden bodo na Jesenicah zborovali bori NOB. Na skupščini bodo razpravljali predvsem o problemu priznavanja posebne delovne dobe za člane ZB, nič manj pa tudi o stanovanjskih problemih. Za člane ZB je sicer v gradnji stolpnica s 26 stanovanji, ki pa bo rešila le najnujnejše probleme, saj je med 2.254 člani občinske organizacije ZB — če všteto 165 vojaških vojni invalidov in 295 članov ZROP — še več takih, ki stanujejo v neprimernih stanovanjih.

Hkrati s pripravami za skupščino ObO ZB marljivo pripravlja »KURIRSKI SMUK«, ki ga vsako leto organizira v počastitev kurirjev — padlih na Stidu. — F. B.

»V začaranem krogu smo«

je dejal ing. Kristijan Perko, delegat na občinski konferenci SZDL Tržič

»Delamo ne, ker nimamo sredstev, sredstev pa ne dobimo, ker ne delamo. Smo v začaranem krogu«, je rekel na nedeljski konferenci Socialistične zveze v Tržiču ing. Kristijan Perko, ki je kot delegat zastopal krajevno organizacijo SZDL Sebenje-Ziganja vas. Prebivavci omenjenih krajev so večkrat verjetno res upravičeno nezadovoljni. V razpravi je omenjeni delegat poudaril, da imajo Sebenjčani in Ziganjevaščani vse razumevanje za potrebe, ki so splošne za vse občane,

urejevanju le-teh bi pomagali z vsemi svojimi močmi, le če bi jim nekdo pomagal zagotoviti še preostali del sredstev, ki jih sami ne zmorejo.

Podobne nerešene probleme imajo v omenjenih vaseh tudi glede električne napeljave in vodovoda. Razumljivo je, da je povsem tem tovariš Perko zaključil razpravo s predlogom, da bi morali sedanji način financiranja krajevnih skupnosti spremeniti, če hočemo, da bodo krajevne skupnosti dejansko predstavljale tisto, kar naj bi predstavljale že v bližnji prihodnosti. — B. F.

TRŽIŠKI VESTNIK

vendar pa ne morejo razumeti, da njihovih potreb niče ne razume. In res je skoraj nerazumljivo, da omenjena organizacija ni bila deležna nikakršnih sredstev, ki so bila zbrana z že znanim prostovoljnim občinskim posojilom za ureditev družbenih prostorov, čeprav le-teh nimajo niti v Sebenjah niti v Ziganji vasi. V ospredju so torej prostori, v katerih se bodo tamkajšnji prebivavci lahko sestajali in razpravljali o svojih najaktualnejših zadevah in jih skušali tudi rešiti. Če hočejo imeti prostore in če hočejo krajevne probleme uspešno tudi rešiti, potrebujejo sredstva, o katerih doslej skoraj ne morejo govoriti. Zadevo so v Sebenjah in Ziganji vasi pripravljeno rešiti tudi z vso njihovo pomočjo, vendar pa vsega ne zmorejo sami. Da je zanje premajhno razumevanje, pa so se lahko jasno prepričali, ko so se lotili urejevanja avtobusnih postaj v Sebenjah in Ziganji vasi. Avtobusnih postaj so potrebni in pri

Ali že veste, da ...

... je bilo preteklo sredo posvetovanje o razvoju vzgojno-varstvenih ustanov v tržičski občini, ki ga je sklical svet za varstvo družine.

... se v tržičski občini že pripravljajo na občinsko konferenco RK, ki bo v kratkem. Doslej so namreč imele občne zbore že vse osnovne organizacije RK, le v Podlublju bo občni zbor prve dni februarja.

... so v zadnjem času v tržičski občini zelo pogosti občni zbori najrazličnejših organizacij. Bržkone je bil doslej najbolje obiskani občni zbor TVD Partizan, najslabše pa zbor osnovne organizacije RK Tržič — center, kjer se je obnega zbora udeležilo le 16 od 900 članov.

... so na območju tržičske občine tri stanovanjske skupnosti in sedem krajevnih odborov. Obstaja pa predlog, da bi zaradi preobsežnosti stanovanjske skupnosti Tržič — center razdelili v tri stanovanjske skupnosti.

Za uspešnejšo glasbeno vzgojo

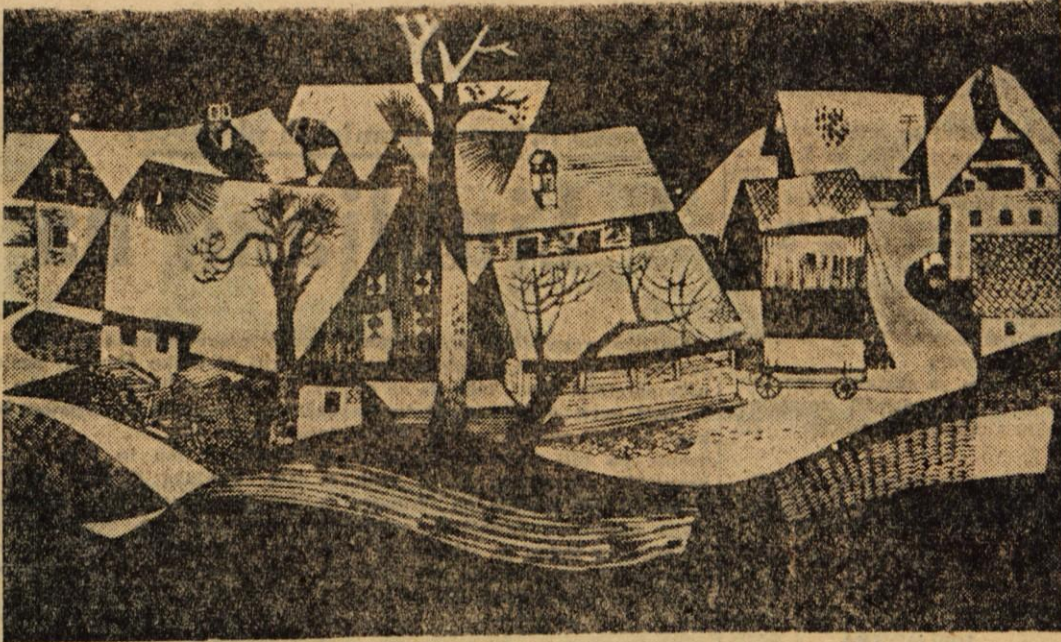
Doživetje glasbe pojmujemo kot eno izmed pravih estetskih potreb. Zato je v sedanjem času hitrega napredka na vseh področjih znanosti, kulture in tehnike sistematična glasbena vzgoja nujna družbena zahteva.

Sistematična glasbena vzgoja se pri nas povečuje izvajajo samo v glasbenih šolah. Drugod v svetu dobiva ta vzgoja novo obliko. Nadaljuje se na splošno izobraževalnih in strokovnih šolah ter doseže svoj vrh ne samo na konservatorijih in glasbenih akademijah, temveč je tudi v učnem načrtu na univerzah.

Nujno je, da najmlajše usmerjamo v svet glasbe in jim tako odpiramo svet ritma, melodije in barvitosti harmonije. Pri nas, žal na vzgojno-varstvenih ustanovah še nimamo zadosti vzgojnega znanja.

Da bo ta vzgoja res uspešna, bo potrebno uvesti na glasbenih šolah stalne seminarje, na katerih naj bi se glasbeni pedagogi seznanjali s sodobnimi metodami glasbene vzgoje doma in v svetu.

PETER LIPAR

Ivo Šubic: VAS — lesorez

Varstvo kulturnih spomenikov kot kulturna dobrina

Po razformiranju kranjskega okraja so mnoge dejavnosti in javne institucije obdržale svoj status in med drugim tudi zavod za zaščito spomenikov in prirodnih znamenitosti v Kranju. Zaključeno geografsko in kulturno področje kot je Gorenjska bo imelo kljub priključitvi širši teritorialni enoti svoje specifične probleme in svoje kulturno življenje, seveda v sklopu celokupne republiške in širše problematike. Tako se postavlja pred zavod za spomeniško varstvo nova naloga in hkrati novo vrednotenje celotne problematike.

Dolga in predvsem uspešna tradicija spomeniške službe na Gorenjskem je pogoj uspešnemu delu. Saj lahko trdimo, da je Gorenjska spomeniško najbolj negovana pokrajina v LRS. Zaokroženost — ne samo geografska, temveč v se večji meri zgodovinska in kulturna — je narekovala, da je status medobčinskih in občinskih zavodov za spomeniško varstvo (konkretno kranjskega in škofjeloškega) na Gorenjskem ostal neizpremenjen. Tako je hkrati za integracijo (tesno sodelovanje s sorodnimi zavodi v okraju) dosežen tudi cilj postopne decentralizacije — ki se pa ne sme izroditi v neživljenjski lokalizem in partikularizem. Medsebojna pomoč in sodelovanje ljubljanskega, kranjskega in loškega zavoda pa odpira novo po-

glavje v tej čisto zapostavljeni, vendar prepotrebni kulturni in v nekem smislu politični dejavnosti.

Spomeniško varstvo je dolga desetletja veljalo za domeno redkih ljubiteljev in specialistov. Z ustanovitvijo nekdanjih okrajnih in kasnejše medobčinskih in celo občinskih zavodov pa se je krog sodelavcev in sodelodavcev bistveno razširil. S tem je varstvo šele dobilo tisti pomen, ki ga po svojem pomeni zasluži in zahteva. Razen čisto ekonomskega faktorja (turizem) pa je pomen še moralen in političen.

Prav pospešena spomeniška služba bo izkoreninila škodljivo teorijo o nezgodovinskem narodu in prezentirala vsem delovnim ljudem dokaz o naši tvorini preteklosti. Z izkrivljenim prezentiranjem zgodovine slovenskega ljudstva je že pred vojno obračunal Edvard Kardelj. Paradoksalno pa zveni, da živi ta miselnost še danes — vendar raste čisto iz drugih osnov. Celo nekateri politični in javni delavci so žrtve tragične zmote — edini razlog je nepoznavanje zgodovinskih zakonitosti in marksizma. Mnogokrat smo slišali, da bi morale biti podreli vse gradove in cerkve na Slovenskem — menda nas spominjajo naše suženjske preteklosti. Moralna škoda takih, včasih celo dobronamernih gesel je neizmerna. S ponavljanjem

teh fraz bomo dosegli samo to, da bomo res začeli verjeti v »hlapčevsko« zgodovino našega ljudstva. Seveda gradov ne bomo obnavljali in ščitili zato, da bi objokovali pokojni fevdalizem in misticizem. Obnovili jih bomo zato, ker so naša last in ker jih je sezidal naš človek — ne pa nek tujec. Vsa fevdalna arhitektura na naših tleh nosi neizbrisni pečat domače ustvarjalne sile. Gradovi in nekatere cerkve so neizbrisni spomini na herojsko obdobje kmečkih uporov slovenskih kmetov (omenja jih celo Engels v Nemški kmečki vojni) in borbe proti Turkom — ko je našo ljudstvo krvavelo na braniku evropske civilizacije.

Položaj in vrednost kulture se ne merita v dinarjih, kultura vzeta nasploh je eden najmočnejših faktorjev v harmoničnem razvoju napredne družbe, kot je naša, hkrati pa osnova za razvoj napredne misli in seveda proizvodnih sil. Pozitivne kulturne vrednote preteklosti moramo čuvati in ohranjevati. Ne kot recept za sedanost ali celo prihodnost, temveč kot spomin na težko preteklost, ki je pogoj revolucionarne sedanosti. Naše ljudstvo ima bogato kulturno dediščino — kulturen in zgodovinski narod smo v enaki meri kot naši romanski in germanski sosede.

Naloga in cilj spomeniškega varstva pa je notranja obogatitev delovnega človeka. Prvi koraki so že storjeni tako se v splošno kulturno dogajanje vključuje tudi spomeniško varstvo kot enakovreden faktor.

IVAN SEDEJ

Delavske univerze in turizem

Na zadnjem posvetu upravnikov gorenjskih delavskih univerz (posvet je bil tokrat v Trzinu) so govorili tudi o tem, kako naj bi se delavske univerze vključile v splošno prizadevanja za dvig našega turizma. Menili so, da bi moralo njihovo delo na tem področju po štirih poteh.

Tako bi morali zajeti izobraževanje prebivalcev, da bi ti poznali svoje kraje, potrebna pa bi bila tudi vzgoja pravičnega odnosa do turiste. Drugo bi bilo izobraževanje turističnih delavcev, ki sicer niso zaposleni v gostinskih podjetjih, vendar imajo stalen stik z domačimi in tujimi turisti. To so na primer uslužbenci pri žičnicah, šoferji, čolnarji, vodniki in drugi. S posebnimi seminarji in tečajmi, ki bi prišli v poštev predvsem v večjih turističnih središčih, bi jim pomagali pri izpopolnitvi poznavanja svojih krajev in znanja jezikov.

V posebno vrsto bi sodilo dopolnilno družbeno-ekonomsko izobraževanje delavcev v turističnih podjetjih, ki bi mu obenem dodelali še specialne jezikovne tečaje.

Razen tega pa bi delavske univerze lahko vplivale tudi na narčnejše in boljše spoznavanje turistov z našo kulturo, zgodovino in drugimi posebnostmi, ki tuje goste zelo zanimajo in privlačijo, pri nas pa smo doslej izrabili zelo malo možnosti, da bi tej njihovi želji zadostili. Delavske univerze naj bi predvsem skrbale za vsebinsko plat takih prireditve.

- O teh zamislih se bodo delavske univerze pogovorile s turističnimi podjetji in društvi in zbrale njihova mnenja o tem, če se jim zdi to potrebno in kako bi uredili vprašanje financiranja takih akcij. — S.

Pred letno konferenco sveta Svobod in prosvetnih društev

Last vseh občanov

V nedeljo, 3. februarja, bo v domu družbenih organizacij na Hrušiči letna konferenca sveta Svobod in PD. Ker naj bi bila prav letošnja konferenca pomemben prispevek k izboljšanju kulturno-prosvetne dejavnosti v jesiški občini, smo naprosili predsednika FRANCA PINTARJA, naj pove o tem kaj več.

Ali res pričakujete, da bo letošnja konferenca pomenila nekako prelomnico v kulturno-prosvetni dejavnosti v jesiški komunij?

Z letošnjo letno konferenco sveta Svobod in prosvetnih društev želimo zainteresirati za kulturno dejavnost čim širšo javnost. Kultura naj ne bo več zadeva posameznikov ali posameznih skupin ljudi, marveč last vseh prebivalstva, zato mora postati vsem ostalim dejavnostim enakovredna. Prav zato bo letošnja konferenca širšega značaja, saj bomo povabili nanjo razen članov plenuma in delegatov Svobod in prosvetnih društev tudi predstavnike sveta za prosveto in kulturo, glasbene šole, gledališča, delavske univerze, vseh šol, mladinske organizacije,

taborniške organizacije, Ljudske tehnike, občinskega komiteja ZKS, krajevnih odborov SZDL, stanovniških skupnosti itd. — (Vsega skupaj 198 delegatov bomo povabili.)

So priprave za konferenco že zaključene in kakšen je program?

S pripravami zaključujemo. — Poleg običajnih poročil o delovanju naših kulturno-prosvetnih društev, o njihovih problemih in o delovnem programu za tekoče leto naj bi konferenca nakazala vlogo kulturne dejavnosti v komunij in njeno mesto v novem občinskem statutu. Konferenca naj bi dala tudi smernice za enotno vodenje kulturne politike v komunij.

Omenili ste, da mora postati kultura vsem ostalim dejavnostim enakovredna in ne sme biti zadeva posameznikov. — Ali lahko o tem kaj več poveste?

V jesiški komunij kultura še ni postala sestavni del vseh družbenih prizadevanj. Rešitev in pospeševanje nadaljnjega razvoja kulture je v krepitvi družbeno-samoupravnih organov Svobod in prosvetnih društev in seveda

vseh ostalih kulturnih ustanov v občini. Dejavnost kulturno-prosvetnih društev bo treba tesneje povezati z dejavnostjo stanovniških skupnosti in drugih društev, da bi tako kulturno čimbolj približali našemu človeku.

Mnenje nekaterih je, da kulturna dejavnost ni bila deležna primerne moralne in finančne podpore. Kaj menite o tem?

Občinski ljudski odbor je za kulturno dejavnost določil 10 odstotkov razpoložljivih sredstev; zdi pa se mi, da dejavnosti ne znamo uveljaviti in namenskih sredstev prav izkoristiti. Pri Oblo je bil pred kratkim ustanovljen sklad — namenjen kulturno-prosvetni dejavnosti v občini, razvoju ljudske tehnike, vzdrževanju kulturno-prosvetnih objektov in naprav itd. Sklad bo nedvomno velikega pomena za kulturno-prosvetna društva, ki so se doslej dostikrat borila s finančnimi problemi. Upam, da bo letošnja konferenca sveta Svobod in prosvetnih društev izpopolnila mnoge vrzeli in odstranila prekatere probleme, ki so zavirali kulturno-prosvetno dejavnost v jesiški komunij v preteklosti.

Večer umetniške besede

Pri vsem tem pa nikakor ne smemo pozabiti na glasbeno vzgojo odraslih. Ta se izvaja pri nas še na klasični način v pevskih zborih ali v instrumentalnih skupinah. Sodobni čas pa zahteva, da dobi ta izobraževanje široko osnovo. Samo sodelovanje v pevskem zboru ne daje zadosti življenjskega vploda v vsestranske izrazne možnosti glasbe in reprodukcije. S sodobnimi tehničnimi pomočmi lahko dosežemo na tem področju vidnejše rezultate — tako v dvignjenosti kakovosti kot v usmerjanju v sodobno programsko politiko. S tem pa dosegamo tudi utrjevanje samozavesti in vrednotenje lastnih stvaritev.

Težje po višjih dosežkih tako v glasbeni vzgoji kakor v reprodukciji.

KRANJ, 24. jan. — Z večerom umetniške besede, ki so ga izvedli člani ODRA MLADIH ob zaključku večmesečnega tečaja za mlade igravce, so bili poslušavci zelo zadovoljni žal, jih je bilo izredno malo — samo okoli trideset.

Deset deklet in šest fantov je nastopalo z odlomki iz Shakespearovih in Goethejevih del ter z nekaterimi domačimi pesmimi.

Njihove recitacije je prijetno in funkcionalno dopolnjevala scena za tisti glasbena spremljava.

Z istim programom bodo mladi igralci nastopali na enem izmed prihodnjih petkovih večerov, saj jih pripravljajo klub kulturnih delavcev Kranj, predvideno pa je tudi več gostovanj po klubih v okoliških krajih. Prof. Mahnič je izrekel pripravljeno, da z omejenjo skupino nastudira Sofoklejevo Antigono.

»Gospod Brummer,« sem rekel, »vse, kar sem storil, bi tudi lahko drugi.«

»Odkimal je s težko glavo in skozi rešetke je zadisala poprova meta, ko je vzkliknil: »Tega ne bi nihče storil. Se jaz ne! Kje neki? Odkar sva se ločila, nisem mogel zaspati, ker sem bil prepričan, da boste ... da boste storiili kaj drugega. Saj veste, kaj menim. Včerajšnji dan je bil najslabši v mojem življenju. Holden. Vrniti mi je zaupanje in ljudi.«

»Se tri minute,« je dejal uradnik.

»Holden, s tem vam zaupam najdražje, kar imam na svetu, svojo ženo.«

»Toda ...«

»Le komu vrednejšemu naj bi jo zaupal, da jo bo varoval, Holden? Je s presunljivim glasom dejal Julius Maria Brummer. »Jutri bo lahko zapustila bolnišnico. Odtlej jo boste spremljali na vsakem koraku. Nikoli ne sme sama iz hiše. Na lastnem telesu ste izkušili, čega so sposobni moji nasprotniki. Holden, imam vas svojega prvega zaupnika.«

»Se eno minuto.«

»Kočal sem, vse je povedano.« Brummer se je globoko priklonil. »Priklanjam se pred vami, Holden. Priklanjam se, poln hvaležnosti.«

»Cas je potekel,« je dejal paznik.

»Bi povedali moji ženi, da jo ljubim?«

»Da, gospod Brummer, vaši ženi bom rad povedal, da jo ljubite.«

»In da bo vse dobro.«

»In da bo vse dobro.«

»In pozdravite Milo. Moji ubogi Lutkici naj kupi lep kos mesa.« Priklimal mi je in odšel iz sobe. Sedel sem in počakal, dokler mi ni malce odleglo. Potem sem odšel še sam, vendar prav počasi in previdno, zakaj tla so se pozibavala in poplesovala, prav tako stene krog mene in v zraku so se lesketale drobne pike.

Lep kos mesa.

Za njegovo ubogo Lutkico.

10.

»Gospodu Brummerju niste povedali resnice!«

»Ste prišli zato, da bi mi očitali?« je vprašal doktor Zorn. Danes je nosil zelen telovnik k svetlo rjavi obleki. Sedel je za svojo pisalno mizo in kadil cigaro. Tudi tukaj so bila vsa okna zaprta. Modrikast dim je polnil sobo z gostimi oblaki dima.

»Čemu ste me zaščitili?«

»Na to vprašanje vam ne bi želel odgovoriti,« je rekel. Njegova kravat je bila tisti dan malce prekričča, nosil je pisani škotski vzorec.

»Saj ste vendar poizvedovali po nalogu gospoda Brummerja ...«

»Zamislil je bila moja. Gospod Brummer ne ve za izid poizvedovanja.«

»Tako mu torej niste pripovedovali o moji preteklosti?«

»Kaj bi to ustrezalo vašim željam, gospod Holden? Tako torej, čemu se še razburjate?«

»Ker ne razumem, čemu vse to počenjate?«

»Da bi vas preizkusil in pritegnil,« je tiho rekel. »Vrhu tega bi lahko pomislil, da utegnete nekoč — hm — tudi meni izkazati kakšno uslugo, če bi se tako pokazalo.« Znova je začel razgovorati ovrtnik.

»Kakšno uslugo?«

»Na to vprašanje vam ne bi želel odgovoriti,« je vnovič rekel. Pogledal je na uro. »Obžalujem, toda pred vrati čaka naslednja stranka. Prosim, če bi tole podpisali.«

»Podpisal?«

»Potrdilo o prejemu. Za trideset tisoč mark gre. Gospod Brummer vam iz razumljivih razlogov ne želi izročiti čeka. Podpišite,« tako vam bom lahko izplačal v gotovini.«

Podpisal sem.

Zorn je vzel potrdilo, ga natančno pogledal in odprl predal pisalne mize. »Upam, da ne zamerite, če vam bom izplačal v bankovcih po petdeset mark.« Na mizo je naštel šesto vijoličastih bankovcev po petdeset mark. Tu in tam si je olinil prste. Bankovce je zlagal na majhne kupčke po tisoč mark. »Denar ne smete vplačati na bančni račun. Dokler je gospod Brummer v zaporu, ne smete preveč očitno nakupovati. In obljubiti morate, da boste živeli tako kot doslej.« Predme je porinil list papirja. »To mi morate zagotoviti pisмено.«

Zagotovil sem mu pisмено in podpisal že vnaprej pripravljeno izjavo.

»V prihodnjih dneh se vam bodo poskušali približati ljudje, ki jih ne poznate,« je dejal mali odvetnik z belimi lasmi. »Vsak takšen poskus mi takoj javite. Tako boste prešli nadaljnja napotila. In zdaj mi oprostite.« Vstal je in mi dal hladno, suho roko.

Sončna svetloba me je treščila po glavi kakor kladivo, ko sem stopil na ulico. Zarki so me bodili v oči. Poletje je bilo prav nečloveško, od dne do dne je posajalo bolj vroče. Slekli sem suknjič in odšel mimo prodajalne avtomobilov, zlatarja in krojača pa razmišljal, da si lahko odslej kupim sleherni avtomobil, ki bi ga zaželel, najboljši ure in najimenternejše obleke. Držalo je, lahko bi si vse kupil, vendar nisem smel. Obljubil sem, da bom živel prav tako kot doslej. Položaj je bil nenavaden. In tako sem, ustrezen dosedanjemu načinu življenja, sedel v senčnat kot odprtega espressa in naročil kozarec limonade z mnogo ledu. Na pločniku je stalo šest majhnih mizic z dvanaestimi pisanimi stoli, vendar sem bil edini gost. Iz žepa sem vzel bankovce in jih ogledoval. Sprva sem gledal ves snop, potem pa posamezne bankovce.

To je bilo torej plačilo za strah in prejel sem ga zato, ker sem poskušal nekoga izsiljevati, pa zato, ker je doktor Zorn naložil gospoda Brummerja. Če ne bi poskušal izsiljevati, bi ostal revež. Isto bi ostal tudi, če bi gospod Zorn gospodu Brummerju povedal resnico. Dve nemoralni dejanji sta se morali zlit, da sem prejel denar, eno samo ne bi zadoščalo. Počasi se mi je začelo jasiti, kako ljudje ustvarjajo premoženje.

